

Dagmara Budek

Biblioteka Główna PAM w Szczecinie

Forum Bibliotek Medycznych 3/1 (5), 630-638

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mgr Dagmara Budek
Szczecin – PAM

BIBLIOTEKA GŁÓWNA POMORSKIEJ AKADEMII MEDYCZNEJ W SZCZECINIE

Biblioteka Główna Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie jest jednostką pozawydziałową tworzącą wraz z Filią nr 1 w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym nr 1 system biblioteczno-informacyjny uczelni.

Historia biblioteki jest ściśle związana z rozwojem Pomorskiej Akademii Medycznej. Biblioteka została powołana we wrześniu 1948 roku.

Dla biblioteki przeznaczono kilka pomieszczeń w gmachu rektoratu przy ul. Rybackiej 1.

Pierwsze prace organizacyjne w bibliotece skupiały się na stworzeniu bazy materialnej oraz zgromadzeniu odpowiedniego księgozbioru. Jedyny pokój, w którym mieściła się początkowo biblioteka, służył przede wszystkim jako miejsce składowania i segregowania zbiorów wpływających z darów Głównej Biblioteki Lekarskiej, Zbiornicy Zbiorów Zabezpieczonych, osób prywatnych oraz pierwszych zakupów. Biblioteką kierowały kolejno: Zofia Bem-Dobryczycka (1949 – 1951), Maria Quirini (1951 – 1953), mgr Maria Krogulska (1954 -1979), mgr Danuta Grad (1979 – 1982), mgr Krystyna Plewińska (1982 – 1984), mgr Weronika Nieznanowska (1984 – 1992), mgr Danuta Jaworska (1992 – 2003). Od października 2003 roku dyrektorem biblioteki jest mgr Dagmara Budek.

Równoległe do gromadzenia zasobów Biblioteki Głównej organizowano biblioteki podręczne w powstających klinikach i zakładach PAM. Biblioteka Główna oraz biblioteki katedr, klinik i zakładów stanowiły jednolitą sieć biblioteczną o strukturze scentralizowanej w odniesieniu do budżetu, gromadzenia i opracowania zbiorów.

Z biegiem lat zbiory biblioteczne klinik i zakładów powiększały się, lecz nie były udostępniane poza obrębem danej jednostki, a asystenci, którzy się nimi opiekowali, nie prowadzili statystyk dotyczących ruchu materiałów bibliecznych. W listopadzie 1975 roku Komisja Biblioteczna podjęła decyzję o utworzeniu dwóch filii bibliecznych, które miały przejąć zbiory z klinik i zakładów, z wyjątkiem biblioteki, która prowadzona była do roku 1992 w Instytucie Stomatologii przez etatowego pracownika biblioteki. W roku 1978 utworzono Filię nr 1 na terenie Państwowego Szpitala Klinicznego nr 1 przy ul. Unii Lubelskiej, a w roku 1980 Filię nr 2 przy Państwowym Szpitalu Klinicznym nr 2 na Pomorzanach. Filie miały pełnić funkcje agend biblioteki w zakresie udostępniania zbiorów oraz sprowadzania materiałów bibliecznych niezbędnych w pracy naukowej i dydaktycznej drogą wypożyczeń

międzybibliotecznych. Księgozbiór gromadzono pod kątem prac naukowo-badawczych prowadzonych w klinikach i zakładach w obydwu szpitalach klinicznych. Obecnie Filia nr 1 zajmuje powierzchnię 210 m², dysponuje 30 miejscami pracy oraz 4 stanowiskami komputerowymi dla użytkowników. Filia nr 2 od początku istnienia znajdowała się w pomieszczeniach piwnicznych na terenie szpitala klinicznego nr 2. Znajdowała się tam czytelnia czasopism oraz magazyn zbiorów przejętych z klinik i zakładów znajdujących się na terenie szpitala klinicznego. W 1992 r. do filii przeniesiono czytelnię studencką, dotychczas mieszczącą się w budynku Rektoratu. Zwiększył się zakres udostępniania zbiorów, obejmując księgozbiór podręczników studenckich. W roku 2007 Filię nr 2 włączono w strukturę Biblioteki Głównej.

Rewolucyjnym wydarzeniem w dziejach Biblioteki Głównej PAM było przeniesienie jej siedziby we wrześniu 2007 roku do zaadaptowanego budynku przy al. Powstańców Wielkopolskich 20, w pobliżu osiedla studenckiego oraz szpitala klinicznego nr 2. Pomysł znalezienia nowego lokum dla biblioteki sięga jeszcze lat 90-tych. Wówczas nie było możliwości budowy nowego gmachu, ani też adaptacji istniejącego budynku. Dopiero w 2003 r. ówczesny rektor PAM i wielki przyjaciel biblioteki prof. Wenancjusz Domagała przekonał społeczność uczelni, że niewykorzystywany w pełni budynek klubu studenckiego TRANS będzie najodpowiedniejszym miejscem na usytuowanie w nim biblioteki. Jesienią 2004 r. ogłoszony został konkurs na koncepcję adaptacji budynku na potrzeby biblioteki i już w 2005 r. rozpoczęły się prace budowlane. W ciągu niespełna 2 lat budynek został przebudowany i całkowicie wyposażony. W czerwcu 2007 r. rozpoczęto przenoszenie zbiorów bibliotecznych oraz wszystkich agend biblioteki i już 27 września otwarto nową siedzibę.

Gruntownie wyremontowany i przebudowany obiekt umożliwił stworzenie nowoczesnych warunków pracy zarówno dla użytkowników, jak i pracowników biblioteki.

Powierzchnia biblioteki w nowej siedzibie jest niemal trzykrotnie większa od dotychczasowej i wynosi 3050 m². Łącznie w bibliotece przygotowano 262 miejsca dla użytkowników, z tego ponad 100 w czytelni, trzy pokoje pracy grupowej i cztery pokoje pracy indywidualnej z pełnymi stanowiskami multimedialnymi. Jest tu ok. 60 stanowisk komputerowych, w tym 44 z dostępem do internetu oraz internet bezprzewodowy. W budynku znajduje się także 30-osobowa sala dydaktyczna z 10 komputerami i niewielka kawiarnia. Zorganizowana w nowoczesny sposób wypożyczalnia z wolnym dostępem do zbiorów daje użytkownikom możliwość samodzielnego wyboru podręczników. Nowoczesny system przechowywania księgozbioru wykorzystujący jezdne regały kompaktowe zlikwidował największą dotychczasową bolączkę biblioteki, a mianowicie brak miejsca magazynowego i umożliwił przechowywanie zbiorów w odpowiednich warunkach. Łączna długość półek wynosi 9 tys. metrów bieżących, z czego ok. 1,5 tys. znajduje się w wypożyczalni z wolnym dostępem do księgozbioru dydaktycznego.

Obecnie Biblioteka Główna wraz z Filią nr 1 zatrudnia 33 pracowników (32 + 1/4 etatu), w tym: 1 kustosza dyplomowanego, 9 kustoszy, 3 starszych bibliotekarzy, 8 bibliotekarzy, 5 młodszych bibliotekarzy, 3 magazynierów, 1 informatyka, 1 pracownika technicznego, 1 pracownika administracyjnego oraz 1 pracownika obsługi. W grupie pracowników bibliotecznych ponad 83% osób ma wykształcenie wyższe.

Biblioteka gromadzi literaturę z zakresu medycyny, stomatologii, nauk o zdrowiu i nauk pokrewnych: książki, czasopisma, prace doktorskie i habilitacyjne, zbiory elektroniczne, starodruki oraz filmy, normy, mapy. Zbiory biblioteki liczą ponad 230 tys. woluminów druków zwartych oraz ponad 30 tys. woluminów czasopism.

Od 2000 roku biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym ALEPH. Skomputeryzowane zostały wszystkie czynności biblioteczne, od gromadzenia i opracowania zbiorów do elektronicznej rejestracji udostępniania oraz zamawiania i rezerwacji wypożyczeń. Zarejestrowani użytkownicy mają możliwość sprawdzenia stanu swojego konta bibliotecznego (listy wypożyczonych książek, terminów zwrotów) oraz złożenia zamówienia przez internet do wypożyczalni i czytelnii. Na ich konta e-mailowe przesyłane są informacje przypominające o terminie zwrotu wypożyczonych materiałów bibliotecznych oraz upomnienia po przekroczeniu tych terminów.

Obecnie w systemie jest ponad 44 tys. rekordów bibliograficznych oraz około 150 tys. rekordów egzemplarzy. Od 2008 r. biblioteka jest aktywnym uczestnikiem NUKAT.

Biblioteka oferuje szeroki dostęp do baz komputerowych i elektronicznych źródeł informacji medycznej - polskich i zagranicznych baz bibliograficznych oraz baz pełnotekstowych - dla nieograniczonej liczby jednoczesnych użytkowników. Wszystkie bazy dostępne są w uczelnianej sieci internetowej oraz dla zarejestrowanych użytkowników poprzez autoryzację na hasło. Użytkownicy pracujący w internetowej sieci akademickiej PAM mają dostęp do około 43 tys. czasopism pełnotekstowych w wersji elektronicznej oraz 44 baz danych.

Biblioteka tworzy bazę danych obejmującą publikacje naukowe pracowników Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie. Za lata 1948-1993 wydane zostały bibliografie retrospektywne w postaci suplementów do Roczników Pomorskiej Akademii Medycznej. Od roku 1994 bibliografia opracowywana jest w systemie komputerowym EXPERTUS i dostępna bezpośrednio ze strony www biblioteki. W bazie rejestrowane są następujące typy publikacji: artykuły w czasopismach polskich i zagranicznych, bibliografie, fragmenty polskie i zagraniczne, hasła/biogramy w encyklopedii/słowniku, komentarze, monografie, patenty, podręczniki, poradniki, recenzje, prace redaktorskie, skrypty, słowniki, streszczenia artykułów, streszczenia zjazdowe polskie, streszczenia zjazdowe zagraniczne, tłumaczenia. Baza obejmuje blisko 20 tys. opisów bibliograficznych.

W bibliotece prowadzone są także prace z zakresu bibliometrii umożliwiające ocenę dorobku naukowego pracowników PAM na podstawie publikacji. Przygotowywane są dane statystyczne dotyczące publikacji na potrzeby władz uczelni, oceny parametrycznej jednostek oraz ministerstwa.

Od 1998 r. biblioteka ma własną stronę internetową, na której zamieszczane są informacje bieżące. Strona domowa jest również platformą udostępniania baz danych, czasopism i książek elektronicznych oraz innych źródeł informacji. Z tej strony dostępny jest również katalog biblioteczny w systemie ALEPH oraz bibliografia publikacji pracowników Pomorskiej Akademii Medycznej.

Biblioteka pełniąc także funkcję dydaktyczną prowadzi zajęcia z przysposobienia bibliotecznego oraz naukowej informacji medycznej ze studentami pierwszego roku, mające na celu umożliwienie im swobodnego poruszania się po bibliotece i kształcenie umiejętności korzystania z jej zasobów. Takie same zajęcia odbywają się w języku angielskim dla studentów obcojęzycznych. Od 2008 r. zajęcia realizowane są w postaci szkolenia elektronicznego. Studenci Studium Doktoranckiego PAM uczestniczą w zajęciach z naukowej informacji medycznej, w czasie których szczególny nacisk kładzie się na umiejętność przeszukiwania baz danych oraz zasady tworzenia bibliografii załącznikowej do prac naukowych. Od 2009 r. zajęciami z naukowej informacji medycznej objęci są również studenci wszystkich kierunków studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Biblioteka prowadzi także cykliczne szkolenia z zakresu metodyki korzystania z komputerowych baz danych dla wszystkich zainteresowanych oraz zapewnia indywidualną pomoc w zaspokajaniu potrzeb informacyjnych użytkowników, w tym doskonalenia umiejętności w zakresie korzystania z elektronicznych źródeł informacji medycznej.

Pracownicy biblioteki biorą czynny udział w zjazdach i szkoleniach bibliotekarskich, a w szczególności organizowanych corocznie od 1981 roku konferencjach problemowych bibliotek medycznych. W 1988 i 2001 roku biblioteka PAM była organizatorem takich konferencji. Aktywnie współpracuje zarówno z bibliotekami Zachodniopomorskiego Porozumienia Bibliotek ze Szczecina, Koszalina i Kołobrzegu, jak i z innymi bibliotekami szkół wyższych w Polsce.

W grudniu 2007 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego na wniosek Zarządu Okręgu Zachodniopomorskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w 90-lecie istnienia SBP w Polsce przyznał Bibliotece Głównej PAM złotą Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego.

